

**Nationale
Monumenten
organisatie**

JAARVERSLAG 2022

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Voorwoord	3
Over de Nationale Monumentenorganisatie (NMo)	5
Leden van de NMo	6
Strategische speerpunten	7
Verwerving en beheer van monumenten	8
Nationaal Monumentenportaal	10
Taxaties, inspecties en second opinions.....	17
Vermogensbeheer en Financiën.....	22
Contributies 2022.....	24
Financiële verslaglegging.....	24
Audit, accountant.....	24
Organisatie en governance.....	25
Jaarrekening 2022.....	27

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van de Nationale Monumentenorganisatie voor het jaar 2022.

Na twee jaar Covid-19 werd 2022 gedomineerd door de inval van Rusland in de Oekraïne. Naast het lokale leed en destructie leidde dit in Nederland tot hoge energieprijzen en een scherpe toename van de inflatie. Tegelijkertijd ontstond post-Covid een groot tekort aan werknemers en werd de noodzaak van de duurzame energie transitie nog actueler. Dit alles creëert grote uitdagingen voor de erfgoedsector. De NMo werd in 2022 geconfronteerd met een scherp gedaalde beurs en het daardoor gedaalde vermogen. Op de laagste stand van het jaar bleef de waarde van de beleggingsportefeuille echter ruim boven de drempel van 62,5 miljoen euro.

Op 24 januari 2022 ontvingen wij de evaluatie van de NMo en de Stichting Monumentenbezit, die in opdracht van het Rijksvastgoedbedrijf uitgevoerd is door de Auditdienst van het Rijk (ADR). Bij de overdracht van het vermogen en de monumenten naar de NMo in 2016 was overeengekomen dat deze evaluatie na vijf jaar zou plaatsvinden. De uitkomst van de evaluatie was positief op alle gebieden. Afsproken werd om de jaarlijkse audit door het Rijksvastgoedbedrijf met nog eens vijf jaar te verlengen.

Op basis van een eind 2021 gehouden ALM-studie werd door de Beleggingscommissie geadviseerd en door het bestuur besloten om de beleggingsstrategie van de vermogensportefeuille te wijzigen van gematigd defensief naar gebalanceerd. Dit is begin 2022 geëffectueerd. Uitgaande van een perpetuele instandhouding van het vermogen en een jaarlijkse Cpi-geïndexeerde uitkering van 2% aan de Stichting Monumentenbezit was de tweede conclusie van deze studie dat het slechts verantwoord is om jaarlijks maximaal 0.3% Cpi-geïndexeed te onttrekken uit het vermogen voor het Bureau van de NMo. De uitkering voor de eigen NMo-organisatie geldt met terugwerkende kracht tot 1 januari 2021. Het geeft volgens het bestuur geen ruimte voor verdere onttrekkingen uit het vermogen ten behoeve van de Leden of de sector.

Vanwege het volgens schema moeten aftreden van vijf bestuurders van het eerste uur waaronder de penningmeester en de onafhankelijk voorzitter dreigde het collectieve geheugen van de NMo en de kennis van de overeenkomst met het Rijk uit 2016 in één klap te verdwijnen. Daarom stelde het bestuur aan de Ledenvergadering voor om het aftreden stapsgewijze in twee jaar te doen, waartoe de statuten eenmalig de mogelijkheid bieden. Bovendien stelde het bestuur voor om in de statuten op te nemen dat naast de voorzitter bij voorkeur ook de penningmeester onafhankelijk zou worden ingevuld. Tot beide werd besloten in de Ledenvergadering van september, waarin Carlo Huijts aftrad. Hij werd als bestuurslid opgevolgd door Bert Meerstadt, zijn opvolger als directeur bij Hendrick de Keijzer en als penningmeester door Karel Neukirchen, de voormalige secretaris van de Beleggingscommissie. De NMo is Carlo Huijts veel verschuldigd en zal zijn grote inzet en kennis missen.

Na de toetreding van een aantal regionale Landschappen in 2021 breidde het lidmaatschap van de NMo zich uit tot twaalf Leden. Daarbij ontstond de wens om het lidmaatschap mogelijk te maken voor een bredere groep monumentenorganisaties met inachtneming van het goede beheer van het instandhoudingsvermogen. Na een aantal discussies met de Leden werd in de Ledenvergadering van september besloten de drempel voor het lidmaatschap te wijzigen naar minimaal vijf monumenten met een gezamenlijke herbouwwaarde van 15 miljoen euro (index 100 per 1 jan. 2021). Dat maakt het mogelijk dat bijvoorbeeld kerken ook toetreden. In plaats van een tweede categorie Leden, zoals voorgesteld door het bestuur, werd door de Ledenvergadering besloten om een nieuwe categorie

'Aangeslotene' te maken die wel toegang hebben tot de dienstverlening en kennisuitwisseling van de NMo maar geen stem hebben. Op 1 januari 2022 eindigde het driejaars proeflidmaatschap van de Landelijke Federatie het Behouden Huis dat er helaas niet toe geleid heeft dat meer stadsherstel organisaties naast Stadsherstel Utrecht, BOEi en MBB lid geworden zijn van de NMo. Het bestuur betreurt dit en zal zich richten op een goede samenwerking met de LFBH (inmiddels omgedoopt tot SOM) en andere erfgoed koepels.

Het bestuur van de NMo is verantwoordelijk voor het met het Bureau opstellen van een driejarig beleidsplan. Een conceptbeleidsplan 2023-2025 werd in de Ledenvergadering van september 2022 aangenomen. De overige leden van de NMo spraken tijdens deze Ledenvergadering uit dat zij nauwer betrokken willen worden bij het opstellen van de beleidsplannen en het bestuur doet dat graag. In dit jaarverslag wordt uitgebreid stil gestaan bij de activiteiten van het Bureau van de NMo op het gebied van verwerving, dienstverlening en kennisuitwisseling. Met name met het Monumentenportaal werden grote stappen voorwaarts gemaakt. Daarnaast werd de NMo beter vindbaar door overname van de URL NMo.nl.

In 2022 kwam het bestuur acht keer bijeen, vonden er twee Ledenvergaderingen plaats en was er één Ledenconsultatie. Daarin werden naast de reguliere onderwerpen de door het bestuur voorgestelde aanpassingen van het beleidsplan, de statuten en het huishoudelijk reglement voorbereid, besproken, desgewenst gewijzigd en goedgekeurd. Conform het door de Ledenvergadering van september vastgestelde Beleidsplan 2023-2025 onderzoekt het Bestuur de mogelijkheid om de ontvangen instandhoudingsvergoedingen onder te brengen in een aparte stichting. De Leden zijn hierover geïnformeerd tijdens de Ledenvergadering in december. Verdere uitwerking van dit voorstel komt aan bod in 2023.

Als onafhankelijk voorzitter wil ik dit voorwoord eindigen met dank te zeggen aan de Leden voor hun betrokkenheid, aan het bestuur voor hun constructieve samenwerking en aan het Bureau voor het enthousiasme en noeste arbeid. Er is veel te doen om de Leden en de sector te helpen bij de uitdagingen die voor ons liggen.

Anton Valk

Voorzitter Bestuur NMo

Taart voor de leden met de nieuwe URL aangeboden

Over de Nationale Monumentenorganisatie (NMo)

De Nationale Monumentenorganisatie (NMo) is een Nederlandse Vereniging van monumenten behorende en exploiterende organisaties die staat voor het behoud, duurzaam gebruik en de toegankelijkheid van monumenten. De NMo verenigt organisaties op het gebied van monumentenbeheer in Nederland. Hiermee voorziet de Vereniging sinds haar oprichting in 2014 in een grote behoefte, aangezien de Nederlandse monumentenwereld van oorsprong versnipperd is.

De Nederlandse monumenten zijn, naast de Rijksoverheid en enkele tientallen grotere gespecialiseerde of geografisch gesegmenteerde organisaties, in het bezit van gemeenten en vele kleine organisaties, stichtingen of particulieren. Het doel van de NMo is om samen te werken, de krachten te bundelen en schaalvergroting te creëren zodat de Nederlandse monumentenwereld beter en efficiënter wordt en draagvlak voor dit erfgoed wordt vergroot.

De NMo richt zich in haar strategie en werkwijze op de lange termijn en kiest voor een duurzaam beheer en exploitatie van monumenten. De Vereniging beperkt haar werkgebied niet tot een bepaald thema of een bepaalde geografische regio in Nederland, en daarmee onderscheidt het zich van andere monumentenorganisaties.

In 2013 gaf de Rijksoverheid te kennen een substantieel pakket Rijksmonumenten te willen afstoten. In april 2014 werd met het doel deze monumenten te verkrijgen de NMo opgericht in de vorm van een vereniging. Om mogelijke conflicten met de statutaire doelstellingen van de individuele Leden te vermijden, werd in 2014 een separate Stichting Monumenten Bezit (hierna: Monumentenbezit) opgericht om het eigendom en beheer van het pakket van 29 Rijksmonumenten onder te brengen. Doel, functie en governance voor beide organisaties werden voor de oprichting in statuten vastgelegd. Op 15 januari 2016 werden 29 monumenten aan de NMo overgedragen, voorzien van een instandhoudingsvermogen voor onderhoud en restauratie. De portefeuille van 29 monumenten is ondergebracht bij de Monumentenbezit, welke sindsdien voor de exploitatie en het onderhoud van deze monumenten zorgt. Het vermogen ten behoeve van de instandhouding van de 31 monumenten wordt sindsdien vanuit de NMo beheerd door twee gerenommeerde, Nederlandse vermogensbeheerders. De NMo-Beleggingscommissie monitort de wijze waarop de beleggingsmandaten van deze vermogensbeheerders worden uitgevoerd. De richtlijnen voor het beheer van het vermogen zijn vastgelegd in een Beleggingsstatuut. Uit het vermogen ontvangt de Monumentenbezit een vast en zo mogelijk te indexeren jaarlijks bedrag ter dekking van dagelijks en langjarig onderhoud en de NMo een jaarlijks toelage ter dekking van haar de basiskosten voor de organisatie.

De NMo kent een open toetredingsstructuur met statutair vastgelegde toetredingscriteria. De NMo is het aanspreekpunt voor acquisitie van nieuwe monumenten, die daarna kunnen worden ondergebracht bij de Leden van de NMo of bij Monumentenbezit of. In november 2018 werd de Oostkerk te Middelburg toegevoegd aan de portfolio van Monumentenbezit, in 2020 de 'Mariahoeve' en in 2022 de Ruïne van Nuwendoorn. Zie ook 'Verwervingen' verder in dit jaarverslag.

Leden van de NMo

Ledenstand

De Leden van de NMo verschillen onderling: specialistisch, nationaal, regionaal of lokaal. Dat geeft een interessante complementariteit en kruisbestuiving. Het doel is om dit ledenaantal te laten groeien.

Per 1 januari 2022 telde de NMo 12 Leden:

Ledenregister Nationale Monumentenorganisatie per 1 januari 2022

12	Leden	Aangesloten als	Lid sinds
1	BOEi (Nationale Maatschappij tot Restaureren en Herbestemmen van Cultureel Erfgoed)	Lid sinds oprichting	2014
1	Brabants Landschap	Lid	2020
1	NV Monumenten Beheer Brabant	Lid sinds oprichting	2014
1	Staatsbosbeheer	Lid	2016
1	Stichting Het Begijnhof	Lid	2019
1	Stichting Het Drentse Landschap	Lid	2019
1	Stichting Het Utrechts Landschap	Lid	2019
1	Stichting Oude Zeeuwse Kerken	Lid	2019
1	Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen	Lid sinds oprichting	2014
1	Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel N.V.	Lid sinds oprichting	2014
1	Vereniging Hendrick de Keyser	Lid sinds oprichting	2014
1	Vereniging Natuurmonumenten	Lid sinds oprichting	2014

In 2022 werden de statuten van de vereniging tijdens de Algemene Ledenvergadering van 23 september vastgesteld; vervolgens werden aanpassingen aan het Huishoudelijk Reglement goedgekeurd tijdens de Ledenvergadering op 13 december. Hierdoor veranderde de ledenstructuur en de bijbehorende criteria: naast Leden kunnen ook z.g. Aangeslotenen zich verbinden aan de NMo. Voor Leden is het minimaal aantal monumenten in bezit of in erfpacht gewijzigd van twintig naar vijf monumenten met een gezamenlijke herbouwwaarde van €15 miljoen. Het aantal monumenten voor een Aangeslotene is tenminste één. Aangeslotenen hebben geen stemrecht, maar kunnen wel de Ledenvergaderingen bijwonen en gebruikmaken van de diensten die door de NMo worden aangeboden en zijn welkom deel te nemen aan het kennisprogramma.

Strategische speerpunten

In 2016 heeft het Bestuur een vijf jaren visie en strategie (2016 – 2021) vastgesteld, die de leidraad is voor de jaarplannen. Het geactualiseerde Beleidsplan 2023-2025 is tijdens de Ledenvergadering van 23 september 2022 goedgekeurd en op 1 januari 2023 ingegaan. Dit beleidsplan is te vinden op de website van de NMo (www.nmo.nl), onder '*Kerngegevens*'.

Verwerving en beheer van monumenten

Overheden zien het beheer van monumenten, die doorgaans hoge instandhoudingskosten kennen, veelal niet meer tot hun kerntaak. Dit gold allereerst voor de genoemde 29 van het Rijk verworven monumenten, maar we zien deze tendens ook bij lagere overheden. De NMo richt zich erop een logisch aanspreekpunt te zijn voor het afstoten van monumenten door overheden naar één van haar Leden of Monumentenbezit. Het is het alternatief dat aanslaat in deze tijd waarin overheden enerzijds willen afslanken, maar anderzijds een antwoord willen zien op de grote belangstelling van het publiek voor cultureel erfgoed. De NMo kan ook een rol spelen in de verwerving van (portefeuilles van) monumenten van private instellingen en particulieren.

De afspraak is dat Monumentenbezit alleen de monumenten opneemt die niet efficiënter bij Leden geplaatst kunnen worden of waarvan de eigenaar of één van de Leden wil dat deze bij Monumentenbezit worden geplaatst. Het verwervingsproces is vastgelegd in een protocol dat door het Bestuur is goedgekeurd en dat regelmatig getoetst wordt. Monumentenbezit accepteert in beginsel alle typen monumenten en opereert voor wat betreft de exploitatie en het onderhoud van de door de NMo verworven en vervolgens aan Monumentenbezit overgedragen monumenten op 'arm's length' van de NMo. Hierbij wordt een optimale governance en een verantwoord risicomanagement gewaarborgd. De gevraagde hoogte van een instandhoudingsvergoeding per monument kan bij de verwerving gebaseerd zijn op synergie- en portefeuillevoordelen die individuele Leden kunnen bieden.

Huis te Nuwendoorn

In 2021 ontstond een dialoog tussen de Provincie-Noord Holland, Monumentenbezit en de NMo over het mogelijk overdragen van het Kasteelruïne 'Huys te Nuwendore', Huis te Nuwendoorn in Krabbendam, Gemeente Schagen.

Kasteel Nuwendoorn was in de 13e eeuw een kasteel en wordt wel aangeduid als een van de vijf dwangburchten van Floris V. Het kasteel bestond uit een woontoren, een hoofdburcht en een voorburcht. Het complex heeft een relatie met de geschiedenis van het graafschap Holland in zijn geheel en het gebied van de West-Friese Omringdijk in het bijzonder. Het vertelt over de strijd met de West-Friezen, over het persoonlijk leven van graaf Floris V en de ontginning van het gebied in latere eeuwen. Door het open landschap zijn veel van die aspecten met enige kennis van de omgeving nog altijd zichtbaar. De burcht werd aan het eind van de 14e eeuw afgebroken, maar is door de recente reconstructie weer teruggebracht in het landschap. Vanaf de uitkijktoren die bij de reconstructie aan het complex werd toegevoegd wordt ook het open, omringende landschap bij de ruïne betrokken.

De provincie Noord-Holland was sinds 1983 eigenaar van het terrein en heeft de kasteelmuren op het terrein gedeeltelijk opgebouwd en een uitkijktoren geplaatst. Zowel de Gedeputeerde Staten als de Provinciale Staten van Noord-Holland gingen akkoord met de overdracht van Huis te Nuwendoorn aan de NMo. Deze vond plaats op 17 augustus 2022. De Provincie droeg het bezit en de instandhoudingsvergoeding ter waarde van 2,1 miljoen euro over aan de NMo, waarna de NMo het bezit direct overdroeg aan Monumentenbezit. De instandhoudingsvergoeding is toegevoegd aan het Bestemmingsfonds van de vereniging.

23 AUGUSTUS 2022 • MONUMENTENBEZIT

Nationale Monumentenorganisatie (NMo) en Stichting Monumentenbezit verwerven Kasteel Nuwendoorn

Nationale Monumentenorganisatie (NMo) en Stichting Monumentenbezit verwerven Kasteel Nuwendoorn

De provincie Noord-Holland draagt via de Nationale Monumentenorganisatie (NMo) de 13de-eeuwse kasteelruïne Nuwendoorn 'om niet' over aan Stichting Monumentenbezit en verleent daarbij een eenmalige instandhoudingsvergoeding van €2.1 miljoen. Monumentenbezit draagt zorg voor de uitvoering van het beheer en stelt de historische plek opnieuw open voor het publiek. De provincie vindt het belangrijk dat erfgoed wordt behouden, onderhouden en publiektoegankelijk is, en wil de kennis en kunde van deze monumentenorganisaties benutten voor het behoud van Kasteel Nuwendoorn.

Erfgoed behouden en toegankelijk maken

Kasteel Nuwendoorn was in de 13e eeuw een dwangburcht van graaf Floris V van Holland in Krabbendam. Het kasteel bestond uit een woontoren, een hoofdburcht en een voorburcht. De provincie Noord-Holland was sinds 1983 eigenaar van het terrein en heeft de kasteelmuren op het terrein gedeeltelijk opgebouwd en een uitkijktoren geplaatst. Gedeputeerde Cultuur, Rosan Kocken: "Nuwendoorn is een uniek monument. Daarom heeft de provincie Noord-Holland de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in de locatie. Wij willen Nuwendoorn behouden en de toegankelijkheid voor het publiek verbeteren. De kennis en kunde van een professionele monumentenorganisatie leveren daar een belangrijke bijdrage aan."

Openstelling

Nuwendoorn zal in de nabije toekomst weer worden opengesteld voor recreanten en

*Aandacht in De Erfgoedstem voor de overdracht
van Kasteelruïne Huis te Nuwendoorn*

Nationaal Monumentenportaal

Over het Monumentenportaal

Het Nationaal Monumentenportaal werd in december 2018 gelanceerd. Dit online platform werd destijds ontwikkeld als een vraag- en aanbodwebsite voor de verkoop en verhuur van monumenten om leegstand onder monumenten te voorkomen. Makelaars die regelmatig monumenten in hun portefeuille hebben en kennis hebben van dit bijzondere type onroerend goed, sloten zich aan. Hun monumentale aanbod werd op het Monumentenportaal geplaatst via een automatische koppeling. Aan hen wordt voor deze service een vergoeding gevraagd die het onderhoud van het portaal ten goede komt. Verder werd aan het aanbod vrijgekomen huurhuizen van NMO-lid Hendrick de Keyser toegevoegd.

Sinds de tweede helft van 2020 kunnen monumentenorganisaties die een monument hebben dat beleefd kan worden, kosteloos deelnemen. Op deze wijze werd het Monumentenportaal verder gevuld met monumenten waarin je kan trouwen, recreëren en overnachten, waar jong en oud deel kunnen nemen aan activiteiten of om te vergaderen of een feest geven. Deze monumenten, die door het Bureau van de NMO 'portaaldeelnemers' worden genoemd, variëren van een piepkleine 'B&B' tot een groot kasteel met uitgebreid activiteitenprogramma. Ook in 2022 werden nieuwe monumenten toegevoegd. De enige tegenprestatie die van deze portaaldeelnemers wordt gevraagd, is om reclame te maken voor het Monumentenportaal door middel van een verwijzing (weblink) op de eigen website en een display met informatiekaarten op over het Monumentenportaal te plaatsen op de balie. De NMO biedt hun een groot publieksbereik en daarmee is het portaal een concrete uitwerking van de rol van de NMO als verbinder en dienstverlener binnen de monumentensector.

De bezoekers van het portaal worden middels een logische klantreis verwezen naar andere websites voor meer informatie en kennis over monumentenbeheer. Op deze wijze fungeert het portaal als een doorgeefluik binnen de wereld van dit cultureel erfgoed.

Publieksbereik Monumentenportaal

Het hele jaar door werd door de het Bureau het grote publiek bediend met informatie over een keur aan monumenten om te beleven (activiteiten, overnachtingen) of om in te leven (kopen of huren) op het Monumentenportaal. Zo werd draagvlak gecreëerd voor het behoud van monumenten. Een monument dat 'leeft' heeft immers meer kans op behoud dan een monumenten at leegstaat.

Team NMO heeft in 2022 de volgende activiteiten ondernomen:

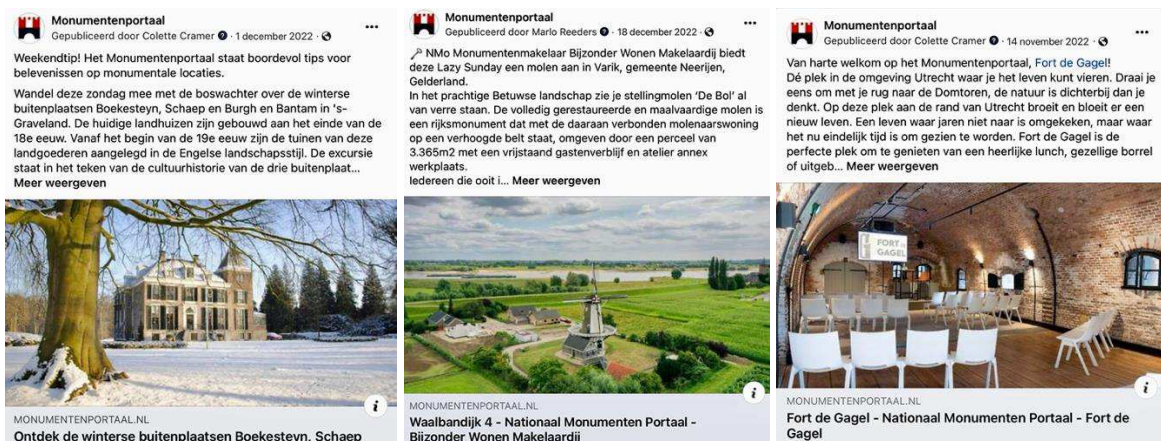
- Wekelijkse updates op LinkedIn, Facebook en Instagram over monumenten op het monumenten die te huur en te koop staan, monumenten om in te overnachten, vergaderen of te feesten en monumenten om te bezoeken en activiteiten in de monumenten op het Monumentenportaal;
- Advertentiecampagne rond Open Monumentendag op Facebook;
- Blog en Vlogs '*Een monument, graag!*'

Wekelijkse updates op sociale media

In 2022 werden 179 'posts' (berichten) geplaatst op LinkedIn, Facebook en Instagram. Deze berichten betroffen met name het aanbod op het Monumentenportaal. Vaste, wekelijkse onderdelen waren:

- **Welkom Monument:**
Aandacht voor een monument dat beleefd kan worden en dat onlangs is toegevoegd aan het Monumentenportaal
- **Welkom nieuwe stakeholder in het NMo Netwerk**
Aandacht voor een nieuwe NMo Partners, Lid of Monumenten
- **Op pad naar een monument:**
Aandacht voor een monument om te bezoeken of een activiteit om te beleven;
- **Ontwaken in stijl:**
Aandacht voor een monument om in te overnachten;
- **'Lazy Sunday':**
Aandacht voor een monument dat te koop of te huur wordt aangeboden.

Deze berichten werden door het Bureau geproduceerd en op LinkedIn en Facebook (en daaraan gekoppeld Instagram) gepubliceerd.

Updates op Facebook

Facebookcampagne rondom Open Monumentendag

In de aanloop naar Open Monumentendag werd in augustus en september een Facebookcampagne gestart in samenwerking met de NMo Monumenten Makelaars. Het doel was tweeledig: meer naamsbekendheid (en daarmee bezoekers) voor Monumentenportaal genereren en aandacht voor de NMo Monumenten Makelaars.

De campagne werd ingezet om het Facebookgebruikers te verleiden de ludieke quiz op het Monumentenportaal te doen: "Welk monument past bij jou?" Deze online enquête werd samen met

NMo Partner en webdesigner We Have A Plan ontwikkeld en bestond uit zes vragen met elk zes foto's. De bezoeker kon door het kiezen uit de foto's uitvinden welk monument het meest geschikt was om in te wonen: een molen, een kasteel, een grachtenpand of toch een boerderij? De kantoren van de NMo Makelaars werden voorzien van een poster met QR-code die leidde naar dezelfde actie, waardoor ook passanten attent werden gemaakt op deze actie op het portaal.

Achter de ramen van makelaarskantoren van de NMo Monumenten Makelaars en op sociale media prijken rondom Open Monumentendag deze posters

Blog en Vlogs: Eén mo(nu)ment, graag!
<https://www.monumentenportaal.nl/verhalen>

Sinds december 2021 worden bijzondere verhalen op Monumentenportaal geplaatst in de vorm van een blogserie getiteld: 'Eén mo(nu)ment, graag!'. De blog geeft een bijzonder kijkje in een monument dat te koop wordt aangeboden op het Monumentenportaal. De blog wordt geschreven door Sarah Saarberg (1966). Sarah schijft zowel voor commerciële als (landelijke) publicatiestijfschriften. Haar belangstelling gaat vooral uit naar geschiedenis en architectuur. In augustus schreef zij voor het Monumentenportaal de blog over het huis 'Malgré Tout', dat door een NMo Monumenten Makelaar werd aangeboden.

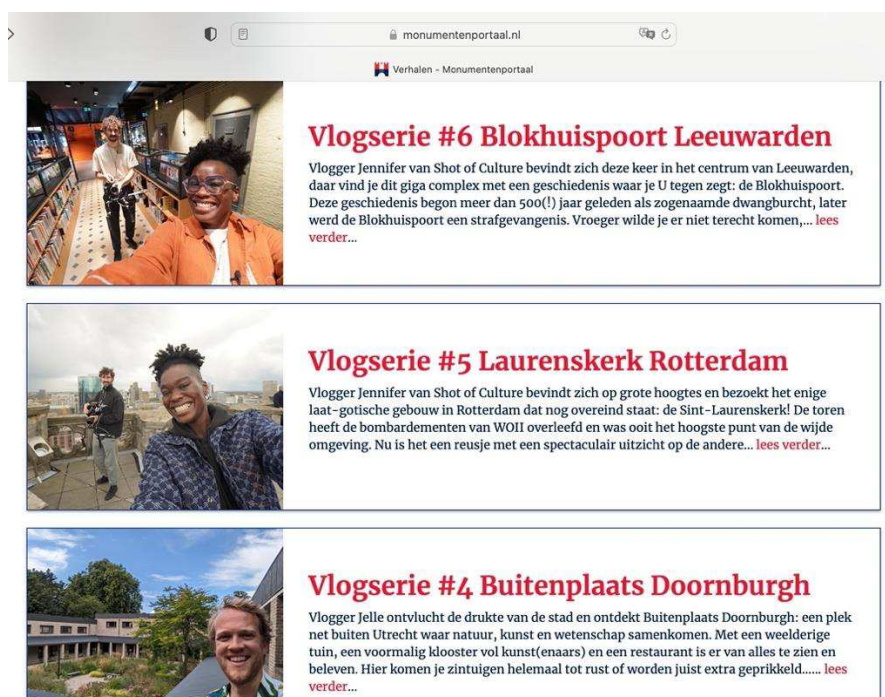
Verhalen op het Monumentenportaal: blogs en vlogs

De verhalen op het Monumentenportaal werden in 2022 uitgebreid. Team NMo produceerde in samenwerking Cultuurvloggers 'Shot of Culture' (voorheen: 'My Daily Shot of Culture') een serie vlogs over bijzondere monumenten die op het Monumentenportaal staan. Met het oog op het verkrijgen van meer naamsbekendheid werden vlogs verdeeld over 2022 gepubliceerd op de sociale media-kanalen en het YouTube-kanaal van Shot of Culture. Shot of Culture heeft een groot en relevant publieksbereik, waaronder ook jongeren. De vlogs werden uiteraard ook getoond op de eigen sociale mediakanalen van de NMo en op het portaal. Een bonte verzameling van vlogs over de meest uiteenlopende monumenten werd het resultaat. In totaal werden deze door ruim 200.000 personen bekeken:

- 13.000 via YouTube;
- 186.000 via Instagram;
- 7.000 via Facebook.

De vlogs staan net als alle blogs op het Monumentenportaal en zijn de moeite waard om te bekijken: <https://www.monumentenportaal.nl/verhalen>.

- De Heeren van Tuil te Tuil, portaaldeelnemer
- Fort Sabina Henrica te Heijningen, portaaldeelnemer
- Villa Oud Groevenbeek te Ermelo van NMo-lid Natuurmonumenten
- Buitenplaats Doornburgh te Maarssen, portaaldeelnemer
- De Laurenskerk te Rotterdam, portaaldeelnemer
- De Blokhuispoort te Leeuwarden van NMo-lid BOEi
- Huis Bartolotti te Amsterdam van NMo-lid Hendrick de Keyser Monumenten
- Kasteel Ammersoyen te Ammerzoden van NMo-lid Geldersch Landschap en Kasteelen

The screenshot shows a web browser displaying the 'Verhalen - Monumentenportaal' page. It features three vlog entries, each with a thumbnail image and a text description:

- Vlogserie #6 Blokhuispoort Leeuwarden**: Vlogger Jennifer van Shot of Culture bevindt zich deze keer in het centrum van Leeuwarden, daar vind je dit giga complex met een geschiedenis waar je U tegen zegt: de Blokhuispoort. Deze geschiedenis begon meer dan 500(!) jaar geleden als zogenaamde dwangburcht, later werd de Blokhuispoort een strafgevangenis. Vroeger wilde je er niet terecht komen, ... lees verder...
- Vlogserie #5 Laurenskerk Rotterdam**: Vlogger Jennifer van Shot of Culture bevindt zich op grote hoogtes en bezoekt het enige laat-gotische gebouw in Rotterdam dat nog overeind staat: de Sint-Laurenskerk! De toren heeft de bombardementen van WOII overleefd en was ooit het hoogste punt van de wijde omgeving. Nu is het een reusje met een spectaculair uitzicht op de andere... lees verder...
- Vlogserie #4 Buitenplaats Doornburgh**: Vlogger Jelle ontvlucht de drukte van de stad en ontdekt Buitenplaats Doornburgh: een plek net buiten Utrecht waar natuur, kunst en wetenschap samenkomen. Met een weelderige tuin, een voormalig klooster vol kunst(enaars) en een restaurant is er van alles te zien en beleven. Hier komen je zintuigen helemaal tot rust of worden juist extra geprikkeld..... lees verder...

*Vlogs op het Monumentenportaal
vindbaar onder 'verhalen'*

Team NMo dankt alle deelnemende monumenteneigenaren- en organisaties voor de gastvrijheid en ondersteuning. Alle vlogs zijn hierdoor mooi geworden en het enthousiasme van de vloggers voor de monumenten is aanstekelijk!

Leden op het portaal

Via eerder gerealiseerde koppelingen met de BOEi, Geldersch Landschap & Kasteelen en Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten werd aandacht geschonken aan het aanbod van de NMo-leden. Deze automatische koppelingen zorgen tezamen voor een continuïteit aan content in onze eigen activiteitenagenda. Content van overige NMo-leden worden handmatig door Team NMo en de webdesigner toegevoegd.

NMo Monumenten Makelaars

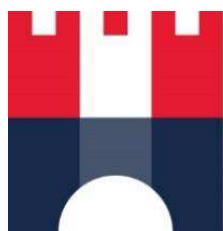
Makelaars die gelieerd zijn aan de NMo mogen zich NMo Monumenten Makelaar noemen en zijn via een automatische koppeling deelnemer van het Monumentenportaal. Dankzij deze automatische verbinding verschijnt er dagelijks een actuele lijst van monumenten die te koop of te huur staan, zonder dat menselijk handelen hiervoor nog nodig is. De NMo Monumenten Makelaars hebben hart voor monumenten en komen meermaals per jaar bijeen met Team NMo voor het uitwisselen van kennis en om te netwerken.

Op 1 januari 2022 waren 39 NMo Monumenten Makelaars aangesloten bij de NMo. Dat aantal was op 31 december 2022 gegroeid naar 43. Daarnaast maakten vijf niet-aangesloten makelaars gebruik van het aanbod om eenmalig één monument te plaatsen op het portaal.

Ook in 2022 was NMo-Ambassadeur Monumenten Makelaars Otto Smit, een bron van kennis en netwerk voor het Bureau. De heer Smit is geen onbekende in de makelaardij en fungeert als trait-d'union als het gaat om makelaarszaken. Wij zijn hem hiervoor zeer dankbaar.

NMo Monumenten Makelaars Meetups

Begin 2022 vond de online meeting plaats. Tijdens deze bijeenkomst keken we gezamenlijk vooruit naar het jaar 2022. Een goed moment om te inventariseren welke behoeftes er zijn voor de komende Meetups. Vanuit de NMo Makelaars werd de wens kenbaar gemaakt om een netwerkexcursie op een monumentenlocatie te organiseren. Dit geeft de mogelijkheid om ervaringen met elkaar te delen en bijvoorbeeld te combineren met een lezing over een actueel onderwerp. Interessante onderwerpen bleken: verduurzaming, bouwkundige expertise, terminologie en verzekeringen.

NMo
Monumenten
Makelaar

In juli vond de eerste live bijeenkomst plaats op het kantoor van de NMo in Naarden. Tijdens deze Meetup werden de NMo Makelaars geïnformeerd over een speciale makelaarsactie rondom Open Monumentendag. Monumenten Makelaar Ellen Mouthaan hield een presentatie over marketing van haar kantoor als Monumenten Makelaar. Ook werd geïnventariseerd op welke wijze de aangesloten makelaars kennis wilden vergaren. Er werd unaniem gekozen voor een Leerlijn NMo Monumenten Makelaars, in eigen beheer. Ook werden de makelaars rondgeleid door de historische vesting van Naarden en sloten we af met een borrel.

Makelaars Meetup in juli

In plaats van de Meetup in het najaar, die wegens herfstvakantie werd geannuleerd, maakten een aantal NMo Monumenten Makelaars de bijzondere Kennis & Netwerk Bijeenkomst 'Meester Restauratie' mee. Dit bleek een uitstekend alternatief.

Partners op het portaal

Verschillende, door de NMo geselecteerde 'Preferred Partners' maken deel uit van het NMo Netwerk. Mede dankzij deze betrokken Partners is het mogelijk een netwerk te creëren dat het behoud van monumenten ondersteunt. De synergie tussen onze Partners, de Leden, de NMo Monumenten Makelaars en de Portaaldeelnemers kwam ook in 2022 tot uiting, bijvoorbeeld tijdens de Meester Restauratie (zie ook Kennisdeling).

Eind 2021 bedroeg het aantal Partners van de NMo acht. In de loop van 2022 werd ondanks de goede contacten gedurende het eerste jaar het partnerschap met de NVM (Nederlandse Vereniging van Makelaars en Taxateurs) niet verlengd, hetgeen mogelijk te maken heeft met het feit dat een deel van de NMo Monumenten Makelaars niet aangesloten is bij deze branchevereniging. Wij danken de NVM voor de samenwerking en weten elkaar ook in de toekomst te vinden.

De overige zeven betrokken partners bleven aan de NMo verbonden:

Gouden Partners: Donatus Verzekeringen en het Nationaal Restauratiefonds;

Zilveren Partners: Cushman & Wakefield, Insinger Gilissen en Van Lanschot Kempen;

Bronzen Partners: Antea Group en We Have A Plan (WHAP).

Met alle Partners is gedurende het jaar contact geweest en waar mogelijk samengewerkt of zijn er plannen gesmeed tot (verdere) samenwerking. Zo was de Antea Group medeorganisator van de Meester Restauratie 2022 (zie: Kennis en Netwerk) en konden velen die op het Monumentenportaal naar het aanbod van huizen keken, via een weblink moeiteloos informatie over financiering vinden op

de website van het Nationaal Restauratiefonds. Het deed ons goed verschillende NMo-partners op kantoor en tijdens events te mogen begroeten. Onze dank voor deze betrokkenheid en steun is groot.

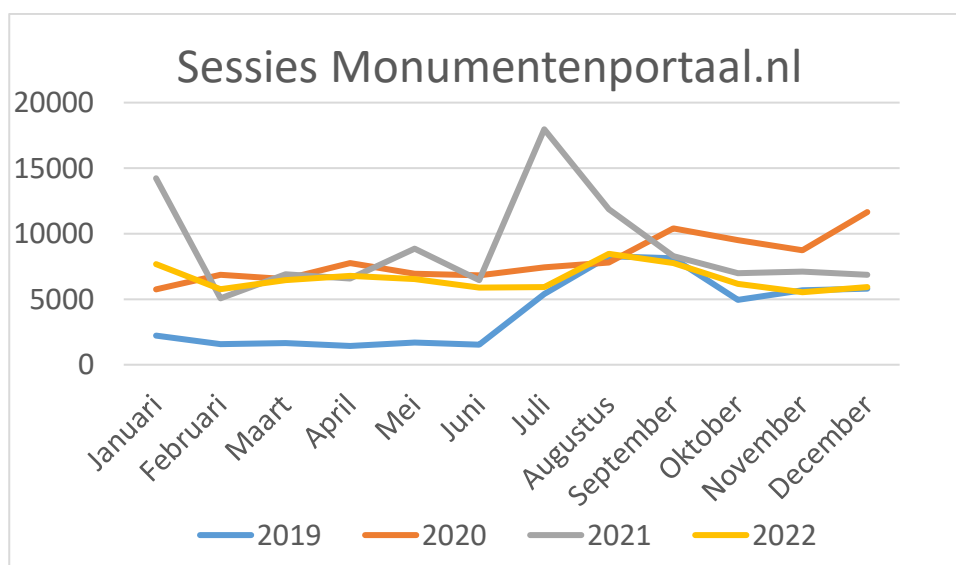
Ontwikkeling, SEO-Scan en resultaten

Bijna dagelijks wordt door het Bureau gewerkt aan het onderhouden en verbeteren van het Monumentenportaal. Daarmee blijft het aanbod actueel en de wordt de gebruiksvriendelijkheid gewaarborgd.

Naast uitvoerige communicatie over het portaal op sociale media werd in 2022 met behulp van Bureau Lommer wederom ingezet op het vergroten van het aantal bezoekers van het portaal. Dit bureau zet op professionele wijze de Google Grants in die aan de NMo als ANBI beschikbaar is gesteld.

In de tweede helft van het jaar werd in opdracht van het Bureau door Presenter een SEO-scan van het Monumentenportaal uitgevoerd om te efficiency en bereikbaarheid van het Monumentenportaal te onderzoeken. De uitkomsten van de scan werden in breed verband besproken, zowel WHAP (We Have A Plan, webdesign) als Bureau Lommer (Google Grants) waren daarbij aanwezig. Aan de hand van een prioriteitenlijst en de begroting 2022 werd gekomen tot plan met als doel belangrijkste wijzigingen aan de website door te voeren ten behoeve van een verbeterde bereikbaarheid, zowel direct, organisch als via Google Grants.

Deze inzet heeft in 2022 geresulteerd in ruim 78.874 bezoekers van de website van het Monumentenportaal. Dit is flinke een daling ten opzichte van 2021 (107.190), mede door een verlaagd aantal Facebook Campagnes en wijzigingen aan het portaal, die geen goede aansluiting hadden met Google Grants campagnes. De bezoekersaantallen waren in de maand augustus het hoogst: deze maand werden afgerond met 8.463 bezoeken, mede door de Facebookcampagne rondom het Monumentenportaal.

De online bezoeken aan het Monumentenportaal in 2022, vergeleken met voorgaande jaren.

Taxaties, inspecties en second opinions

Sinds 2017 biedt de NMo in samenwerking met Cushman & Wakefield een collectieve (her)taxatiedienst voor haar Leden en netwerk aan. Deze dienst bestaat uit het laten uitvoeren van (her)bouwwaarde taxaties en marktwaardetaxaties tegen een gunstig tarief. In 2021 is deze samenwerking omgevormd. De expertise en het netwerk van Cushman & Wakefield is voor de NMo belangrijk. Daarom is Cushman & Wakefield Zilveren Partner van de NMo geworden. Nog steeds kunnen (aspirant-)Leden en Aangeslotenen via de NMo hun monumenten en monumentensembles op (her)bouw- of economische waarde laten taxeren bij onze partner Cushman & Wakefield.

Kennisdeling

Het Kennisprogramma van de NMo bestond uit twee onderdelen: NMo Kennis en Netwerk bijeenkomsten en NMo Connect bijeenkomsten:

NMo Kennis & Netwerk bijeenkomsten

Het uitwisselen van kennis en ervaring over het beheer en de exploitatie van monumenten bevordert samenwerking tussen de Leden en Aangeslotenen. De NMo fungeert als organisator van deze on- en offlinebijeenkomsten, waar introduc e(s) van de Leden welkom zijn. Tijdens NMo Kennis & Netwerk bijeenkomsten worden relevante onderwerpen door professionals en ervaringsdeskundigen behandeld. Een NMo Kennis & Netwerk bijeenkomst wordt afgesloten met een netwerkmoment om erfgoedprofessionals een kans te bieden elkaar beter te leren kennen. De volgende NMo Kennis & Netwerk bijeenkomsten werden in 2022 georganiseerd:

Vrijwilligers: 'Vinden, binden, boeien'

Wie voor een monumentenorganisatie werkt zal beamen dat de kans is groot dat het vinden, binden en boeien van vrijwilligers hoog op de agenda staat. Deze NMo Kennis & Netwerk bijeenkomst in juni ging over het versterken van de vrijwilligers community door tips & tricks van prominente spelers uit de monumentensector: hoofdcoördinator Vrijwilligers Marco van der Werf van Vereniging Hendrick de Keyser gaf een kijkje in de keuken, directeur van Erfgoedhuis Zuid-Holland Marielle Hendriks kwam met duidelijke data over vrijwilligers in de sector en vertelde over het platform Erfgoedvrijwilliger.nl en directeur van de Erfgoed Academie Yvonne Ploum gaf een presentatie over het online lesprogramma 'Leer je Erfgoed' voor vrijwilligers, een initiatief van de NMo, Nederland Monumentenland en de ErfgoedAcademie. Voorafgaand aan de bijeenkomst konden de deelnemers meelopen met een stadswandeling door Naarden-Vesting en nadien werd nagepraat op het terras van de erfgoedlocatie 'De Mess' waar de bijeenkomst plaatsvond.

Symposium 'Veiligheid op forten en vestingwerken'

In samenwerking met Debie & Verkuijl, Liniebreed Ondernemen en Monumentenbezit werd in september een bijzonder symposium georganiseerd over het belang van veilig werken op forten en vestingwerken. Dit symposium – dat wegens de pandemie zowel in 2020 als 2021 niet kon doorgaan – vond eindelijk plaats, en wel in de grote zaal van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in Amersfoort.

SYMPOSIUM
'VEILIGHEID OP FORTEN EN VESTINGWERKEN'

Tijdens het symposium zal er door meerdere sprekers aandacht worden besteed aan de veiligheidsaspecten van werken op, aan en in deze historische verdedigingswerken. Centraal in dit symposium staan de bewustwording van het belang van veiligheid, het reflecteren op de rol die eenieder speelt en het waarderen van duurzame veilige monumenten.

Georganiseerd door
Debie & Verkuijl
Monumentenbezit + Liniebreed Ondernemen + Nationale Monumentenorganisatie

Met medewerking van
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Dinsdag 31 maart 2020
Grote zaal RCE
Smallepad 5, Amersfoort

Aanvang 13:00 uur
Kosten € 25,- per persoon

Aanmelden kan tot uiterlijk 20 maart via dit formulier
Parkeren kan bij het Sint Jorisplein

Programma
Dagvoorzitter: Simon Angel

13.00	Registratie Ontvangst koffie/thee
13.30	Welkom door Simon Angel
13.45	Prof. Marjolein van Asselt (Onderzoekraad voor Veiligheid) 'De Onderzoekraad en Veiligheid in de bouw'
14.15	Mr. Jan-kees den Hean (Maat Advocaten) 'Aansprakelijkheid voor werknemers en niet-werknemers'
14.40	Intermezzo (Monumentenbezit en Debie & Verkuijl) 'Veiligheid in de dagelijkse praktijk voor de vestinghovenier'
14.45	Jos Schouten (Kenniscentrum Aboma) 'Het belang van mobiliseren en controleren van kennis'
15.10	Pausa
15.30	Wim Schinkel (Staatsbosbeheer) 'Veiligheid, aansprakelijkheid en verzekeren. De resultaten na uitvoering'
16.00	Willem Giesberts (Leemans Groep) 'Explosieven, wat nu?'
16.30	Interview met Arno Schut (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) 'De RCE en veilig werken op erfgoedlocaties'
16.55	Afsluiting door dagvoorzitter
17.00	Netwerkborel

Het oorspronkelijke programma (van maart 2020!) werd tot tweemaal toe wegens Covid-19 uitgesteld; uiteindelijk vond het symposium op 9 september 2022 plaats.

Merkstrategie: 'Hoe sterk is je merk?'

De goed bevallen NMO Connect bijeenkomst in januari voor Communicatie Professionals (zie verder: NMO Connect bijeenkomsten) leidde tot een tweede samenwerking met merkstrateg Marc van Eck in november. Deze online NMO Kennis & Netwerk bijeenkomst werd 's middags gehouden omdat ook deelnemers uit het Caraïbisch gebied online aanwezig waren. Niet alleen de theorie en goede voorbeelden van bekende en onbekende merken kwamen aan bod, voor kwam voor elk van de deelnemers het 'why' achter de eigen organisatie aan bod. Dat leverde boeiende gesprekken op en veel tips van overige aanwezigen. Er werd hard gewerkt en veel gelachen.

Hoe sterk is je merk?

Ontwerp de 12 presentaties. Maak het aan!

Merkstrateg Marc van Eck neemt ons op inspirerende wijze mee in de kracht van merken en hoe we deze toepasbaar kunnen maken voor het behoud van monumenten.

Datum: Dondag 11 november
Tijd: 14.00 - 17.00 uur
Locatie: Online
Doelgroep: Ervenisorganisaties voor sociaalvervalsorganisaties

De workshop aan deze NMO Connect is samen met Monumentenbezit.

De kracht van een sterk merk | Marc van Eck

NMo Meester Restauratie

De NMo Meester Restauratie kon, nadat het in 2021 was uitgesteld, in december plaatsvinden op twee locaties het hart van Utrecht. Leden, partners, besluitvormers en bouwkundigen kregen in het Paushuize een 360° kijk op de spraakmakende restauratie voorgeschoteld. Zij werden meegenomen in de besluitvorming, de planning, de obstakels onderweg en de verkregen inzichten. De opdrachtgever, de architect, de bouwhistorica, de projectleider en uitvoerder vertelden over hun aandeel aan de meesterlijke restauratie van een iconisch monument: de Domtoren. Nadien vond een bezoek aan Domtoren plaats en een gezellige netwerkborrel.

Mede dankzij de Gemeente Utrecht, Rothuizen Architecten, NMo-Partner Antea Group Nederland en Aannemersbedrijf Nico de Bont werd de eerste NMo Meester Restauratie een enorm succes.

NMo Connect Bijeenkomsten

In 2020 werd de NMo Connect in het leven geroepen. Tijdens een uurtje online samenkomen kunnen vakgenoten van onze Leden kennis en ervaringen delen hun vakgebied. Actuele thema's komen er aan de orde, tips en netwerk worden er uitgewisseld en zaken waar de aanwezigen mee bezig zijn of die hen op dat moment bezighouden worden er gedeeld. De NMo Connect bijeenkomsten dienen als katalysator voor verder contact. Hulplijnen zijn door NMo Connect nooit ver weg. Tijdens 2022 zijn verschillende NMo Connect bijeenkomsten gehouden:

NMo Connect Communicatie Professionals

De leden van de NMo Connect Communicatie Professionals kwamen online bijeen om te sparren met gastspreker Marc van Eck, een zeer gewaardeerde duizendpoot die gespecialiseerd is in merkstrategie. Met mooie voorbeelden uit de praktijk werd ingegaan op de waarde van het merk, de wijze waarop deze wordt toegepast bij verschillende marketinguitingen en hoe om te gaan met stakeholders die een eigen interpretatie hebben van hetgeen een merk voor staat. Mooi was te zien dat verschillende Connect-leden gelijke ervaringen hadden en deze met de overige deelnemers deelden. De kracht van een Connect bijeenkomst.

NMo Connect Vrijwilligerscoördinatoren

De NMo Connect Vrijwilligerscoördinatoren stond in het teken van het belonen van vrijwilligers. Marco van der Werf, Teamleider Coördinatoren & Centrale Coördinator Vrijwilligers bij NMo-lid Hendrick de Keyser Monumenten, gaf een presentatie over de relatie met vrijwilligers en hoe zij worden bedankt. Aan de hand van voorbeelden en valkuilen uit de praktijk ontstond een levendig groepsgesprek. Marco: "Vrijwilligers zijn de ruggengraat en het hart van veel culturele instellingen; je kunt er niet zuinig genoeg op zijn. Zonder hen is het voor Hendrick de Keyser Monumenten onmogelijk om onze (Museum-)huizen open te stellen. Ze zijn van onschatbare waarde." Ook deze sessie was van onschatbare waarde.

NMo Connect Financials

Voor de leden van de NMo Connect Financials werd eveneens een professional uitgenodigd. Gastspreker Rosanne de Groot, gaf antwoord op de vraag: hoe richt je de projectadministratie zo efficiënt mogelijk in om optimaal gebruik te maken van SIM (Subsidie Instandhouding Monumenten)? Rosanne de Groot, Partner Audit & Assurance bij BDO Nederland, is gespecialiseerd in de controle van jaarrekeningen van maatschappelijke organisaties (waaronder Natuurmonumenten). De afgelopen jaren heeft ze ruime ervaring opgedaan met (internationale) subsidieregelingen. BDO voert o.a. controles uit op de SIM verantwoording. Vanuit deze praktijkervaring kon Rosanne de Groot een helder inzicht geven in de aandachtspunten die uit audits van SIM verantwoordingen veelal naar voren komen. Het werd een leerzame en nuttige sessie.

NMo Connect 'Wrap Up'

Om het jaar af te sluiten werd er een bijzonder Connect 'Wrap Up' georganiseerd voor alle Connectgroepen: een online vogelvlucht door vijfhonderd jaar woongeschiedenis met Valentijn Carbo van NMo-lid Hendrick de Keyser.

Uitnodiging:
NMo Connect 'Wrap Up'

Van geveltrap tot glas in lood
Een vogelvlucht door 500 jaar woongeschiedenis

Met architectuurhistoricus
Valentijn Carbo van
Hendrick de Keyser Monumenten

Woensdag
9 november a.s.
15.00 - 17.00 uur
Meld je nu aan!

NMo
Kennis & Netwerk in samenwerking met
HENDRICK DE KEYSER
MONUMENTEN

Foto: KRO-NCRV, fotograaf: Sjoen Eshuis

De NMo is allen die hebben bijgedragen aan het kennisprogramma bijzonder dankbaar voor hun welwillendheid en kennis en alle deelnemers voor hun aanwezigheid en input.

Vermogensbeheer en Financiën

Vermogensbeheer

Uitgangspunten van het vermogensbeheer van de NMo zijn vastgelegd in het in juli 2016 met de Tweede Kamer gedeelde Beleggingsstatuut dat, na een bestuursbesluit op 23 november 2018, is aangepast om ook van toepassing te zijn op nieuwverworven monumenten. In het Beleggingsstatuut is het beleggingsbeleid van de NMo vastgelegd en ook de wijze waarop het Bestuur van de NMo invulling wil geven aan de realisatie van de beleggingsdoelstelling met in achtname van de statutaire verenigingsdoelstelling. Op 10 december 2021 heeft het Bestuur de derde versie van statuut geaccordeerd in verband met een aangepast risicoprofiel nadat het Bestuur een advies van de Beleggingscommissie en van Ortec Finance (ALM-studie) heeft overgenomen. Het risicoprofiel is begin 2022 gewijzigd van gematigd defensief naar neutraal d.w.z. 50/50 aandelen en obligaties. Ook zijn in het Beleggingsstatuut de beleggingsvoorwaarden aangescherpt waardoor de portefeuille van 'maatschappelijk verantwoord' beleggen meer is 'vergroend'. Het Beleggingsstatuut is bij iedere vermogensbeheerder onderdeel van een vermogensbeheercontract. Sinds begin 2022 is het vermogen ondergebracht bij twee in plaats van drie vermogensbeheerders.

Doelstelling van het vermogensbeheer is om de waarde van de beleggingsportefeuille tenminste op gelijk niveau te houden met het geïndexeerde Bestemmingsfonds en ook voldoende rendement te behalen om aan de uitgavenverplichtingen te kunnen voldoen, overeenkomstig de in het Beleggingsstatuut vastgelegde '*spendingrule*'. Het gaat hier om een jaarlijkse uitkering van 2% van het geïndexeerde Bestemmingsfonds aan Monumentenbezit plus maximaal 0,3% ter dekking van (een deel) van de exploitatiekosten van de NMo. Hogere beleggingsopbrengsten (boven de genoemde 2,3 %) worden gebruikt om de uitkeringen te indexeren en om een reserve op te bouwen voor beleggingsjaren met mogelijk onvoldoende rendementen (Bestemmingsreserve Beleggingen).

Financiën en risicobeheer

Goede beleggingsresultaten zijn onze belangrijkste financiële bron van inkomsten maar zijn, volgens onze in 2016 gemaakte afspraken met het Rijk, primair bedoeld ter dekking van onze verplichtingen jegens Monumentenbezit en daarnaast beperkt bruikbaar ter dekking van alle operationele activiteiten van de Vereniging. Deze activiteiten moeten ook worden gedekt door een kasstroom uit het Monumentenportaal en contributies van Leden. In 2022 zijn de activiteiten van de Vereniging zonder externe steun voortgezet en de Vereniging verwacht hierin geen veranderingen.

De beleggingsportefeuille van de Vereniging heeft een verwaarloosbaar tegenpartijrisico, is zonder concentratierisico en qua regio's en sectoren wereldwijd gespreid over beursgenoteerde aandelen en obligaties. De aandelenbeleggingen zijn gespreid over vele bedrijven. De obligaties bestaan voor 90% of meer uit staatsleningen en breed gespreide 'investmentgrade' bedrijfsobligaties en gespreid over honderden debiteuren.

Bij het uitvoeren van de beleggingsactiviteiten maakt de NMo gebruik van financiële instrumenten, die de Vereniging blootstellen aan koersrisico's, valutarisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's. Er wordt geen gebruik gemaakt van financiële derivaten.

Koersrisico: de beleggingsportefeuille wordt beheerd door professionele vermogensbeheerders. De beleggingsportefeuille is opgebouwd uit een evenwichtige samenstelling van verschillende fondsen met als doel het koersrisico zoveel mogelijk te mitigeren.

Valutarisico: om de invloed van valutabewegingen op de resultaten van de fondsen waarin wordt belegd te verkleinen, wordt overwegend in fondsen belegd waarvan de waarde wordt uitgedrukt in euro.

Kredietrisico: dit risico wordt gelopen als een debiteur niet aan haar betalingsverplichting voldoet. De NMo heeft daarmee geen significante concentratie van kredietrisico.

Liquiditeitsrisico: de liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A-rating hebben. Het vermogensbeheer wordt uitgevoerd door onder toezicht staande en te goeder naam en faam bekendstaande vermogensbeheerders, waarmee het liquiditeitsrisico tot een minimum wordt beperkt.

Risico op niet naleven van wet- en regelgeving: de Vereniging opereert niet in een omgeving met complexe regelgeving. Er zijn geen risico's die voortvloeien uit wetten en regels die een directe invloed hebben op de organisatie en/ of de processen van de NMo.

Financiën algemeen

De NMo is voor dekking van de exploitatiekosten, naast de inkomsten uit contributies, dienstverlening en bijdragen vanuit onze Partners, ook afhankelijk van de opbrengsten uit het vermogen. Per jaar kan de Vereniging de exploitatiekosten deels dekken met maximaal 0,3% van het geïndexeerde Bestemmingsfonds. In 2022 is € 199.176 uit het vermogen onttrokken, lager dan het toegestane maximum van € 206.868.

Medio 2022 heeft Monumentenbezit de verwerving gerealiseerd van de Ruïne Nuwendoorn. Daarvoor werd door de Vereniging 2,1 miljoen euro instandhoudingsvergoeding in beheer ontvangen van de Provincie Noord-Holland waardoor het Bestemmingsfonds is gestegen naar ruim 64,6 miljoen euro.

De NMo heeft zich verplicht jaarlijks 2% van de ontvangen instandhoudingsvergoedingen (het Bestemmingsfonds) beschikbaar te stellen aan Monumentenbezit. Deze uitkeringen zijn tot nu toe altijd geïndexeerd door het Bestemmingsfonds jaarlijks te indexeren. Voor 2022 met een Cpi-index van 10%. Deze indexatie wordt bijgehouden in een aparte Bestemmingsreserve Indexering; deze is per ultimo 2022 opgeteld over de jaren 2016 t/m 2022 totaal 13,4 miljoen euro. In het voorjaar 2022 is een uitkering gedaan aan Monumentenbezit van € 1.342.866 berekend over het geïndexeerde Bestemmingsfonds per 1 januari 2021. De Vereniging keert altijd uit na afloop van een beleggingsjaar.

De inval in Oekraïne en de stijging van de rente heeft wereldwijd grote invloed gehad op de ontwikkeling van beleggingsresultaten in 2022. Ook de Vereniging zag in het verslagjaar haar beleggingsresultaat, na een buitengewoon goed 2021, omslaan naar een resultaat van min 10,8 miljoen euro, hetgeen resulteerde in een rendement van circa -/14%. Doordat de beleggingsstrategie van de portefeuille begin 2022 wijzigde van gematigd defensief naar neutraal

werd dit negatieve resultaat enigszins gedempt door het lager aandeel obligaties in de portefeuille. Het negatieve resultaat is ten laste gebracht van de Beleggingsreserve. De waarde van de portefeuille was eind 2022 ruim 66,9 miljoen euro. Dit betekent dat de dekkingswaarde van de beleggingsportefeuille ten opzichte van het geïndexeerde Bestemmingsfonds is gedaald naar 86% doch ten opzichte van het ongeïndexeerde Bestemmingsfonds is er een dekkingswaarde van 104%. Na zeven jaar, na het doen van totaal circa 8,6 miljoen euro aan uitkeringen en na het slechte beleggingsjaar 2022 beschikt de Vereniging nog steeds over het aan haar in beheer gegeven instandhoudingsvermogen. In de loop van 2022 en in 2023 zijn wereldwijd de financiële markten langzaam herstellende.

De inkomsten uit contributies zijn in 2022 licht gedaald naar circa € 25.000. Inkomsten uit het Monumentenportaal stegen tot ongeveer € 54.000, doch het aantal partnerbijdragen voor het portaal daalde naar € 37.500. Er was in 2022 merkbaar minder bereidheid voor financiële ondersteuning van het portaal. De verwachting voor 2023 is dat de inkomsten uit het Monumentenportaal op gelijk niveau blijven zoals in 2022.

In het verslagjaar zijn door het Bestuur juridische advieskosten gemaakt die verband houden met aanpassing van de governance en statuten van de Vereniging.

Verdere gegevens over de financiën zijn te vinden in de jaarrekening 2022.

Contributies 2022

De contributie voor het jaar 2022 is € 2.500 excl. Btw voor Leden en voor Aangeslotenen is deze € 250 excl. Btw.

Financiële verslaggeving

De jaarrekening van de NMo is in overeenstemming met de in Nederland geldende richtlijn RJ 640 Organisaties zonder winststreven. In de verslaggeving door de NMo zijn geen elementen van subjectiviteit aanwezig, waardoor er geen risico's en onzekerheden die van invloed zijn op de betrouwbaarheid van de interne en externe verslaggeving.

Audit, accountant

De evaluatie van de NMo, zoals die in de koopovereenkomst d.d. 15 januari 2016 is afgesproken, is in 2021 uitgevoerd. De Auditdienst van het Rijk voerde diverse gesprekken met onder meer bestuurders, directie en Beleggingscommissie. De bevindingen door de Auditdienst van het Rijk waren positief, niet alleen voor de Vereniging maar ook voor Stichting Monumentenbezit. Het definitieve rapport is in januari 2022 door de Auditdienst van het Rijk aangeboden aan de toenmalige directeur-generaal Rijksvastgoedbedrijf, mevrouw Annet Bertram. In december 2022 is met het Rijksvastgoedbedrijf afgesproken om een volgende audit uit te voeren in 2026.

Organisatie en governance

De Utrechtse Poort te Naarden-Vesting, waarin (rechts) de NMo is gehuisvest, kreeg in 2022 boven de doorgang een bronzen replica van de oorspronkelijke (en verloren gewaande) bekroning. Deze werd door de Utrechtse beeldhouwer Willem Noyons op basis van oude foto's en schetsen geproduceerd.

Foto: Bob Awick, Naarder Nieuws

Bestuur

In 2022 bestond het Bestuur van de NMo uit de volgende leden:

Anton Valk, voorzitter (onafhankelijk)

Carlo Huijts, penningmeester tot 23 september 2022 (wegens aflopen bestuurstermijn)

Karel Neukirchen, penningmeester (onafhankelijk) per 23 september 2022

Johan Blom, secretaris

Bert Meerstadt, bestuurslid per 23 september 2022

Sylvia Pijnenborg, bestuurslid

Philip Rogaar, bestuurslid

Peter van den Tweel, bestuurslid.

In 2022 kwam het Bestuur achtmaal bijeen: op 11 februari (online), 18 maart (online), 12 april (online), 28 april (online), 3 juni (ALV, deel 1, live in Naarden), 23 september (ALV, deel 2, live in Naarden), 30 september (online) en 13 december (ALV, live in Baarn).

Een deel van het bestuur was bovendien aanwezig tijdens een online Ledenconsultatie op 14 juli 2022.

Beleggingscommissie

De Beleggingscommissie adviseert het Bestuur over het beleggingsbeleid volgens het daarvoor afgesproken statuut. In 2022 bestond de beleggingscommissie uit:

Fedde Koster

Jeppie Machielsen

Karel Neukirchen tot 23 september 2022 (wegens aanvang penningmeesterschap van de NMo).

Directie

Sinds april 2020 is Marlo Reeders directeur van de NMo.

Medewerkers

Colette Cramer, officemanager sinds 1 augustus 2021

Astrid Hertog, interim bureaucoördinator (zelfstandige), februari 2022 tot april 2022

Charlotte Coomans, eventcoördinator, mei 2022 tot december 2022.

Vrijwilliger

Charlotte Beelaerts van Emmichoven, vrijwilliger Monumentenportaal sinds december 2022.

Ambassadeur

Otto Smit, Ambassadeur NMo Monumenten Makelaars sinds per 1 juli 2021 (onbezoldigd).

Governance

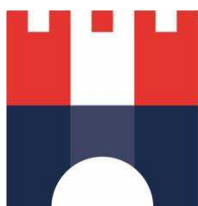
De leden van het Bestuur ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden en ondervinden evenmin op ander wijze op geld waardeerbaar voordeel uit hun bestuurswerk.

De leden van Bestuur en de Directie, dan wel hun familieleden, onderhouden in privé geen relaties met bedrijven waar de NMo mee werkt of opdrachten aan verstrekt. Eventuele zakelijke relaties tussen de organisaties van de Bestuurders en de NMo worden altijd op transparante wijze afgerekend en zijn onderhevig aan de controle door een externe accountant.

De NMo volgt bij de uitvoering van haar doelstellingen de aanbevelingen die zijn neergelegd in de Governance Code Cultuur 2019.

Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI)

De NMo is een culturele ANBI die zich inzet voor cultureel-maatschappelijke doeleinden. De NMo heeft daarom geen commercieel winstogmerk, maar gebruikt eventuele positieve resultaten uit ondernomen activiteiten en vormen van dienstverlening om initiatieven te ontplooiën ten dienste van de cultureel-maatschappelijke doelstelling van de NMo.

**Nationale
Monumenten
organisatie**

www.nmo.nl | info@nmo.nl | www.monumentenportaal.nl

Vereniging Nationale Monumenten organisatie

Rapport inzake de jaarrekening 2022

Inhoudsopgave

	Pagina
1. BESTUURSVERSLAG	3
2. JAARREKENING	
2.1 Balans per 31 december 2022	5
2.2 Staat van baten en lasten over 2022	7
2.3 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	9
2.4 Toelichting op de balans	14
2.5 Toelichting op de staat van baten en lasten	21
3. OVERIGE GEGEVENS	
3.1 Statutaire regeling omtrent de bestemming van de winst	27
3.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	28

1. BESTUURSVERSLAG

Voor het verslag van het bestuur wordt verwezen naar het jaarverslag van de Nationale Monumentenorganisatie voor het jaar 2022.

2. JAARREKENING

2.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2022

(na resultaatverdeling)

		<u>31-12-2022</u>		<u>31-12-2021</u>	
		€	€	€	€
ACTIVA					
Vaste activa					
<i>Immateriële vaste activa</i>	1		13.704		32.962
<i>Materiële vaste activa</i>	2		1.847		1.152
Vlottende activa					
<i>Vorderingen</i>	3		145.194		125.255
<i>Effecten</i>	4		66.931.496		77.232.079
<i>Liquide middelen</i>	5		125.572		34.594
Totaal activazijde			<u>67.217.813</u>		<u>77.426.042</u>

Vereniging Nationale Monumenten organisatie

		<u>31-12-2022</u>		<u>31-12-2021</u>	
		€	€	€	€
PASSIVA					
Eigen vermogen	6				
Bestemmingsreserves	7	1.356.534		13.677.561	
Bestemmingsfondsen	8	64.620.250		62.520.250	
Overige reserve	9	<u>(212.611)</u>		<u>(184.544)</u>	
			65.764.173		76.013.267
Kortlopende schulden					
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	10	15.903		13.326	
Schulden ter zake van belastingen en premies sociale verzekeringen	11	6.716		5.218	
Overige schulden	12	45.460		45.145	
Overlopende passiva	13	<u>1.385.561</u>		<u>1.349.086</u>	
			1.453.640		1.412.775
Totaal passivazijde			<u>67.217.813</u>		<u>77.426.042</u>

2.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2022

		2022		2021	
		€	€	€	€
Baten uit de levering van producten of diensten	14				
Contributie leden	15		24.693		29.348
Omzet Monumentenportaal			53.480		42.604
Partnerbijdragen			37.500		43.000
Baten overige dienstverlening			(370)		23.705
			<u>115.303</u>		<u>138.657</u>
Kosten Monumentenportaal		(18.554)		(15.434)	
		<u>96.749</u>	<u>96.749</u>	<u>123.223</u>	<u>123.223</u>
Lasten					
Lasten uit hoofde van personeelsbeloningen	16	173.457		167.055	
Afschrijvingen op immateriële, materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen	17	19.711		19.997	
Huisvestingskosten	18	6.137		21.612	
Verkoopkosten	19	26.074		10.917	
Autokosten	20	6.367		8.479	
Kantoorkosten	21	19.355		6.586	
Algemene kosten	22	44.823		42.016	
Totaal lasten			<u>295.924</u>		<u>276.662</u>
Exploitatieresultaat			(199.175)		(153.439)
Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten	23	(10.770.577)		7.465.717	
Rentelasten en soortgelijke kosten	24	(220)		(220)	
Financiële baten en lasten			<u>(10.770.797)</u>		<u>7.465.497</u>
Totaal van resultaat			(10.969.972)		7.312.058
Afdracht Monumentenbezit	25		<u>(1.379.122)</u>		<u>(1.342.865)</u>
Totaal van netto resultaat			<u>(12.349.094)</u>		<u>5.969.193</u>
BESTEMMING NETTO RESULTAAT					
Bestemmingsreserve indexering instandhoudingsbijdrage			6.965.802		1.812.867
Bestemmingsreserve beleggingen			(19.286.829)		4.080.927
Overige reserve			(28.067)		75.399
			<u>(12.349.094)</u>		<u>5.969.193</u>

Vereniging Nationale Monumenten organisatie

EXPLOITATIEOVERZICHT

	2022	Begroting 2022	2021
	€	€	€
BATEN			
Opbrengst Makelaars Monumentenportaal	53.110	50.000	37.984
Opbrengst sponsorgelden partners	37.500	48.000	48.000
Opbrengst Contributies Leden NMo	24.693	40.000	29.348
Opbrengst Erfgoed Academie	-	-	23.325
Opbrengst overig	-	-	-
Bijdrage uit vermogen t.b.v. exploitatie Nmo	206.868	207.000	192.598
Totaal baten	<u>322.171</u>	<u>345.000</u>	<u>331.255</u>
LASTEN			
Personeelskosten	179.899	235.000	176.550
Huisvestingskosten	6.137	6.000	21.612
Kantoor- en algemene kosten	42.983	32.500	24.628
Verwervingskosten	2.215	-	-
Verenigingskosten	28.533	10.000	30.355
Kosten NMo relaties	530	10.000	-
Monumentenportaal	34.472	20.000	18.955
Afschrijvingskosten	19.710	20.500	19.997
Totaal lasten	<u>314.479</u>	<u>334.000</u>	<u>292.097</u>
Totaal baten	322.171	345.000	331.255
Totaal lasten	(314.479)	(334.000)	(292.097)
Totaal exploitatieresultaat	<u>7.692</u>	<u>11.000</u>	<u>39.158</u>

2.3 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemene toelichting

Algemene toelichting

De belangrijkste activiteiten van de rechtspersoon

De activiteiten van Vereniging Nationale Monumenten organisatie bestaan voornamelijk uit het behouden van cultuurhistorisch waardevolle gebouwen voor toekomstige generaties en het versterken van de samenwerking tussen monument beherende organisaties.

De locatie van de feitelijke activiteiten

Vereniging Nationale Monumenten organisatie is feitelijk en statutair gevestigd op Ruijsdaelplein 6, 1411RD te Naarden en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 60505338.

Groepsverhoudingen

Informatieverschaffing over groepsverhoudingen

De Stichting Monumentenbezit is een verbonden partij. Statutair is bepaald dat de vereniging zelf geen onroerende zaken in bezit houdt, maar deze doorlevert aan Monumentenbezit, of aan één van de leden van de vereniging.

De in 2016 overgenomen monumentenportefeuille van het Rijksvastgoedbedrijf is in zijn geheel doorgeleverd aan Monumentenbezit. In de overdrachtakte is bepaald dat alle voorwaarden die op de levering door de Staat aan de Vereniging zijn opgelegd, ook de stichting Monumentenbezit van toepassing zijn.

In de statuten van de stichting is bepaald dat de leden van de Raad van Toezicht worden benoemd door het bestuur van de vereniging. Onderlinge transacties betreffen het verstrekken van een lening door de stichting aan de vereniging en het verstrekken van de instandhoudingsbijdrage van de vereniging aan de stichting.

Schattingen

Informatieverschaffing over schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Vereniging Nationale Monumenten organisatie zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Algemene grondslagen voor verslaggeving

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, mede op basis van de Richtlijn C1 'Kleine organisaties zonder winststreven'.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten

Beursgenoteerde effecten die onderdeel zijn van de handelsportefeuille worden gewaardeerd tegen actuele waarde (reële waarde). De reële waarde van beursgenoteerde effecten is gelijk aan de beurswaarde. Beursgenoteerde obligaties die geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Andere dan beursgenoteerde effecten worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of lagere actuele (reële) waarde. In dat laatste geval wordt de reële waarde benaderd met behulp van algemeen aanvaarde waarderingmodellen en -technieken.

Waardevermeerderingen van op actuele waarde gewaardeerde effecten worden onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Waardeverminderingen van op actuele waarde gewaardeerde effecten worden eveneens onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de effecten worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Koersrisico

De beleggingsportefeuille wordt beheerd door een drietal vermogensbeheerders. De beleggingsportefeuille is opgebouwd uit een evenwichtige samenstelling van verschillende fondsen met als doel het koersrisico zoveel mogelijk te mitigeren.

Valutarisico

Om de invloed van valutabewegingen op de resultaten van de fondsen waarin wordt belegd te verkleinen, wordt overwegend in fondsen belegd, waarvan de waarde wordt uitgedrukt in euro's.

Kredietrisico

Kredietrisico wordt gelopen als een beoogd lid niet aan haar betalingsverplichting voldoet. De vereniging heeft daarmee geen significante concentratie van kredietrisico.

Liquiditeitsrisico

De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A rating hebben. Het vermogensbeheer wordt uitgevoerd door te goeder naam en faam bekend staande vermogensbeheerders, waarmee het liquiditeitsrisico tot een minimum wordt beperkt.

Grondslagen

De waardering van activa en passiva

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Om vast te stellen of er voor een immaterieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt verwezen naar de desbetreffende paragraaf.

Materiële vaste activa

Overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Voor verplichtingen tot herstel na afloop van het gebruik van het actief wordt een voorziening getroffen voor het verwachte bedrag op het moment van activering. Dit bedrag wordt verwerkt als onderdeel van de boekwaarde van het actief waartegenover voor het gehele bedrag een voorziening wordt gevormd.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Kortlopende effecten

Beursgenoteerde effecten die onderdeel zijn van de handelsportefeuille worden gewaardeerd tegen actuele waarde (reële waarde). De reële waarde van beursgenoteerde effecten is gelijk aan de beurswaarde. Beursgenoteerde obligaties die geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Andere dan beursgenoteerde effecten worden gewaardeerd tegen de (geamortiseerde) kostprijs of lagere actuele (reële) waarde. In dat laatste geval wordt de reële waarde benaderd met behulp van algemeen aanvaarde waarderingmodellen en -technieken.

Waardevermeerderingen van op actuele waarde gewaardeerde effecten worden onmiddellijk in de staat van baten en lasten verwerkt. Waardeverminderingen van op actuele waarde gewaardeerde effecten worden eveneens onmiddellijk in de staat van baten en lasten verwerkt.

Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de effecten worden direct in de staat van baten en lasten verwerkt.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Bestemmingsfondsen

Een bestemmingsfonds is het deel van het vermogen dat is afgezonderd, omdat daaraan een beperkte bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de vereniging is toegestaan. Voor zover deze beperking door derden is aangebracht, wordt dit deel van het vermogen aangeduid als bestemmingsfonds.

Bestemmingsreserves

Een bestemmingsreserve is het deel van het vermogen dat is afgezonderd, omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de vereniging is toegestaan. Voor zover deze beperking door het bestuur is aangebracht, wordt dit deel van het vermogen aangeduid als bestemmingsreserve.

Overige reserves

Overige reserves zijn vrij besteedbaar binnen de doelstelling van de vereniging.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

De waardering van de staat van baten en lasten

De bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Baten

Onder baten wordt verstaan de bedragen voor de in het verslagjaar geleverde diensten na aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen, alsmede de baten uit hoofde van giften, subsidies, sponsorbijdragen en overige ontvangsten.

Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

Immateriële vaste activa inclusief goodwill en materiële vaste activa worden vanaf het moment dat het actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik afgeschreven over de geschatte economische levensduur/verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Overige bedrijfskosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Opbrengsten van andere effecten en vorderingen, die tot de vaste activa behoren

Te ontvangen dividenden van niet op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen en effecten, worden verantwoord zodra Vereniging Nationale Monumenten organisatie het recht hierop heeft verkregen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling of omrekening van monetaire posten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt in de periode dat zij zich voordoen, tenzij hedge-accounting wordt toegepast.

Te ontvangen dividenden van niet op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen en effecten, worden verantwoord zodra Vereniging Nationale Monumenten organisatie het recht hierop heeft verkregen.

Waardeveranderingen van financiële instrumenten die op actuele waarde gewaardeerd zijn, worden verwerkt in de staat van baten en lasten.

2.4 TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

VASTE ACTIVA

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
1 Immateriële vaste activa		
Monumentenportaal	<u>13.704</u>	<u>32.962</u>
Immateriële vaste activa		
		<u>Monumenter portaal</u>
		€
Boekwaarde per 1 januari 2022		32.962
Afschrijvingen		<u>(19.258)</u>
Boekwaarde per 31 december 2022		<u>13.704</u>

Het Monumentenportaal betreft de ontwikkeling van een digitale omgeving. Het doel hiervan is om diensten te kunnen bieden aan externe partijen met betrekking tot het beheer van monumenten. Het portaal is in december 2018 in gebruik genomen.

Immateriële vaste activa: Economische levensduur

		<u>Kosten van ontwikkeling</u>
Economische levensduur (in maanden)		60
Afschrijvingspercentage		20,00
	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
2 Materiële vaste activa		
Inventaris en ICT	<u>1.847</u>	<u>1.152</u>

Vereniging Nationale Monumenten organisatie

Materiële vaste activa

	Inventaris en ICT €
Stand per 1 januari 2022	
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	2.498
Cumulatieve afschrijvingen	<u>(1.346)</u>
Boekwaarde per 1 januari 2022	<u>1.152</u>
Mutaties	
Investeringen	1.148
Afschrijvingen	<u>(453)</u>
Saldo mutaties	<u>695</u>
Stand per 31 december 2022	
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	3.646
Cumulatieve afschrijvingen	<u>(1.799)</u>
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>1.847</u>

Materiële vaste activa: Economische levensduur

	Andere vaste bedrijfsmidde- len
Gebuuksduur (in maanden)	60
Afschrijvingspercentage	20,00

VLOTTENDE ACTIVA

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
3 Vorderingen		
Vorderingen op handelsdebiteuren	15.246	12.835
Belastingen en premies sociale verzekeringen	-	36.760
Overige vorderingen	<u>129.948</u>	<u>75.660</u>
	<u>145.194</u>	<u>125.255</u>

Vorderingen > 1 jaar

Er zijn geen vorderingen met een looptijd langer dan 1 jaar.

Vereniging Nationale Monumenten organisatie

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
Vorderingen op handelsdebiteuren		
Vorderingen op handelsdebiteuren	<u>15.246</u>	<u>12.835</u>
	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	<u>-</u>	<u>36.760</u>
	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
Overige vorderingen		
Waarborgsom	1.230	1.230
Te vorderen dividendbelasting	<u>128.718</u>	<u>74.430</u>
	<u>129.948</u>	<u>75.660</u>
	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
4 Effecten		
Obligaties	31.510.257	37.514.283
Aandelen	30.185.244	30.202.677
Alternatieve beleggingen	3.410.382	4.113.820
Liquiditeiten	<u>1.825.613</u>	<u>5.401.299</u>
	<u>66.931.496</u>	<u>77.232.079</u>
	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
5 Liquide middelen		
Kas	-	74
ABN AMRO	121.796	34.151
SNS	<u>3.776</u>	<u>369</u>
	<u>125.572</u>	<u>34.594</u>

PASSIVA

6 Eigen vermogen

In onderstaand overzicht is het verloop van het eigen vermogen weergegeven:

	Bestemmings- reserves	Bestemmings- fondsen	Overige reser- ve	Totaal
	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2022	13.677.561	62.520.250	(184.544)	76.013.267
Mutatie uit resultaatverdeling	(12.321.027)	-	-	(12.321.027)
Uit resultaatverdeling	-	-	(28.067)	(28.067)
Toevoeging	-	2.100.000	-	2.100.000
Stand per 31 december 2022	<u>1.356.534</u>	<u>64.620.250</u>	<u>(212.611)</u>	<u>65.764.173</u>

7 Bestemmingsreserves

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
Bestemmingsreserve indexering instandhoudingsbijdrage	13.401.655	6.435.853
Bestemmingsreserve beleggingen	(12.045.121)	7.241.708
	<u>1.356.534</u>	<u>13.677.561</u>

BESTEMMINGRESERVE INDEXERING INSTANDHOUDINGSBIJDRAGE

	2022	2021
	€	€
Stand per 1 januari	6.435.853	4.622.986
Resultaatverdeling	6.965.802	1.812.867
Stand per 31 december	<u>13.401.655</u>	<u>6.435.853</u>

Deze reserve is door het bestuur gevormd in verband met de uitkering van de van het Rijk ontvangen instandhoudingsbijdrage te kunnen indexeren. In 2018 heeft het bestuur, op advies van de beleggingscommissie, besloten om voor de jaarlijkse indexatie de CPI van het betreffende boekjaar aan te houden. Voor 2022 bedraagt deze 10,0% (2021: 2,7%). Het bestuur heeft een beperkte bestedingsmogelijkheid gegeven aan deze reserve.

BESTEMMINGRESERVE BELEGGINGEN

	2022	2021
	€	€
Stand per 1 januari	7.241.708	3.160.781
Mutatie boekjaar	(19.286.829)	4.080.927
Stand per 31 december	<u>(12.045.121)</u>	<u>7.241.708</u>

Vereniging Nationale Monumenten organisatie

De bestemmingsreserve beleggingen heeft als doel de invloed van de negatieve en positieve koersontwikkelingen van de beleggingsportefeuille op het vermogen te neutraliseren. De dotatie of onttrekking is gebaseerd op het beleggingsresultaat van het betreffende boekjaar, met aftrek van de onttrekkingen uit de portefeuille die hebben plaatsgevonden om de activiteiten van de doelstelling van de vereniging te kunnen bekostigen. Het bestuur heeft een beperkte bestedingsmogelijkheid gegeven aan deze reserve.

De reserve beleggingen betreft het resultaat uit beleggingen na aftrek van de onderhoudsbijdrage aan Monumentenbezit, de toegekende reguliere exploitatiekosten van de vereniging, alsmede de dotatie aan de bestemmingsreserve indexering instandhoudingsbijdrage. Het saldo dat overblijft vormt de mutatie van de bestemmingsreserve beleggingen.

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
Verdeling resultaat uit beleggingen		
Resultaat uit beleggingen boekjaar	(10.735.037)	7.429.257
Afdracht Monumentenbezit	(1.379.122)	(1.342.865)
Dekking organisatiekosten boekjaar	(206.868)	(192.598)
Indexering bestemmingsfonds instandhoudingsbijdrage (=toevoeging bestemmingsreserve indexering instandhoudingsbijdrage)	<u>(6.965.802)</u>	<u>(1.812.867)</u>
Mutatie bestemmingsreserve beleggingen	<u>(19.286.829)</u>	<u>4.080.927</u>

8 Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfonds instandhoudingsbijdrage	<u>64.620.250</u>	<u>62.520.250</u>
--	-------------------	-------------------

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
BESTEMMINGSFONDS INSTANDHOUDINGSBIJDRAGE		
Stand per 1 januari	62.520.250	62.520.250
Toevoeging Ruïne Nuwendoorn	<u>2.100.000</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>64.620.250</u>	<u>62.520.250</u>

De instandhoudingsbijdrage is EUR 60.520.250 ontvangen van het Rijk bij de overdracht van de monumenten die zijn doorgeleverd aan Monumentenbezit. De vereniging heeft deze bijdrage ondergebracht bij een tweetal vermogensbeheerders, zodat het rendement dat op deze wijze wordt verkregen, kan dienen om het tekort op het beheer en onderhoud van de overgedragen monumenten tot in de oneindigheid te kunnen dekken. Bij een eventuele terugoverdracht van de monumenten, dient het bijbehorende deel van de instandhoudingsbijdrage mee terugovergedragen te worden. In 2018 is de ontvangen instandhoudingsbijdrage voor de Oostkerk te Middelburg van EUR 2.000.000 hieraan toegevoegd.

Het Bestemmingsfonds instandhoudingsbijdrage, de bestemmingsreserves en de afdracht aan Monumentenbezit vormen samen de zogenaamde 'Beleggingsbalans'. Het resultaat uit de reguliere 'exploitatie' van de vereniging, inclusief dekking van de organisatiekosten over het boekjaar vanuit het beleggingsresultaat, wordt aan de overige reserves toegevoegd, of onttrokken.

Vereniging Nationale Monumenten organisatie

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
9 Overige reserve		
Stand per 1 januari	(184.544)	(259.943)
Uit resultaatverdeling	<u>(28.067)</u>	<u>75.399</u>
Stand per 31 december	<u><u>(212.611)</u></u>	<u><u>(184.544)</u></u>
KORTLOPENDE SCHULDEN		
	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
10 Schulden aan leveranciers en handelskredieten		
Crediteuren	<u>15.903</u>	<u>13.326</u>
	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
11 Schulden ter zake van belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	6.716	-
Loonheffing	<u>-</u>	<u>5.218</u>
	<u>6.716</u>	<u>5.218</u>
	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
12 Overige schulden		
Nog te ontvangen facturen	860	1.145
Aflossingsverplichting lening Monumentenbezit	44.000	44.000
Overige schulden	<u>600</u>	<u>-</u>
	<u>45.460</u>	<u>45.145</u>
	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
13 Overlopende passiva		
Nog te betalen bijdrage Monumentenbezit	1.379.341	1.342.865
Nog te betalen accountantskosten	6.000	6.000
Nog te betalen rente	<u>220</u>	<u>221</u>
	<u>1.385.561</u>	<u>1.349.086</u>

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN, VERPLICHTINGEN EN REGELINGEN

De vereniging heeft een huurcontract afgesloten voor de huur van de kantoorruimte in de Utrechtse Poort in Naarden. Deze overeenkomst is ingegaan op 1 september 2021 en is aangegaan voor een periode van twee jaar en loopt tot en met 30 augustus 2023.

Vereniging Nationale Monumenten organisatie

Het contract voor de optionele lease voor de auto van de directeur heeft een nominale waarde van EUR 8.326 per jaar en een resterende looptijd van 11 maanden.

2.5 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

14 BATEN UIT DE LEVERING VAN PRODUCTEN OF DIENSTEN

Contributie leden	24.693	29.348
Omzet Monumentenportaal	53.480	42.604
Partnerbijdragen	37.500	43.000
Baten overige dienstverlening	(370)	23.705
	<u>115.303</u>	<u>138.657</u>
	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€

16 LASTEN UIT HOOFDE VAN PERSONEELSBELONINGEN

Lonen	121.909	122.723
Sociale lasten en pensioenlasten	38.851	38.161
Overige personeelsbeloningen	12.697	6.171
	<u>173.457</u>	<u>167.055</u>
	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€

Lonen

Brutolonen en -salarissen	<u>121.909</u>	<u>122.723</u>
	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€

Sociale lasten en pensioenlasten

Sociale lasten	19.705	25.316
Pensioenlasten	19.146	12.845
	<u>38.851</u>	<u>38.161</u>
	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€

Overige personeelsbeloningen

Kantinekosten	51	18
Reiskostenvergoeding woon-werk	664	-
Overige kostenvergoedingen	61	181
Diensten door derden	7.159	1.716
Ziekengeldverzekering	2.911	3.685
Overige personeelskosten	1.851	571
	<u>12.697</u>	<u>6.171</u>

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
17 AFSCHRIJVINGEN OP IMMATERIËLE, MATERIËLE VASTE ACTIVA EN VASTGOEDBELEGGINGEN		
Afschrijvingen immateriële vaste activa	19.258	19.257
Afschrijvingen materiële vaste activa	453	740
	<u>19.711</u>	<u>19.997</u>
	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€

Afschrijvingen immateriële vaste activa

Afschrijvingen Monumentenportaal	<u>19.258</u>	<u>19.257</u>
	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€

Afschrijvingen materiële vaste activa

Afschrijvingen inventaris en ICT	<u>453</u>	<u>740</u>
	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€

18 HUISVESTINGSKOSTEN

Betaalde huur	6.137	20.255
Schoonmaakkosten	-	891
Overige huisvestingskosten	-	466
	<u>6.137</u>	<u>21.612</u>

Onder de betaalde huur 2021 is opgenomen een bedrag van EUR 11.000 dat is betaald om de huurovereenkomst voor de kantoorruimte op de locatie Daam Fockemalaan 22 te Amersfoort af te kopen.

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€

19 VERKOOPKOSTEN

Reclame- en advertentiekosten	22.680	6.722
Beurskosten	-	1.650
Representatiekosten	3.321	1.529
Reis- en verblijfkosten	73	1.016
	<u>26.074</u>	<u>10.917</u>

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
20 AUTOKOSTEN		
Brandstofkosten auto's	576	14
Operational leasing auto's	4.502	8.461
Privé-gebruik auto's	1.289	-
Overige autokosten	-	4
	<u>6.367</u>	<u>8.479</u>

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
21 KANTOORKOSTEN		
Kantoorbenodigdheden	1.309	716
Porti	-	9
Telefoon- en faxkosten	755	1.387
Kosten automatisering	17.291	4.474
	<u>19.355</u>	<u>6.586</u>
	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€

22 ALGEMENE KOSTEN		
Abonnementen en contributies	1.292	630
Assurantiepremie	4.573	1.933
Accountantskosten	6.271	6.260
Notariskosten	2.216	-
Administratiekosten	7.850	8.766
Advieskosten	16.694	19.904
Bankkosten	3.643	452
Kosten bestuur	2.284	4.071
	<u>44.823</u>	<u>42.016</u>

Onder de advieskosten zijn opgenomen de gemaakte kosten, die verband houden met het aanpassen van de statuten van de vereniging.

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
23 OPBRENGST VAN VORDERINGEN DIE TOT DE VASTE ACTIVA BEHOREN EN VAN EFFECTEN		
Resultaat uit beleggingen	<u>(10.770.577)</u>	<u>7.465.717</u>

Vereniging Nationale Monumenten organisatie

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
Resultaat uit beleggingen		
Ongerealiseerd koersresultaat	(12.339.745)	3.428.635
Gerealiseerd koersresultaat	866.199	3.742.695
Opgelopen rente	11.733	(11.980)
Dividend	802.193	245.229
Ontvangen couponrente	113.692	232.980
Vermogensbeheerkosten	(219.315)	(173.552)
Ontvangen bankrente	(5.334)	1.710
	<u>(10.770.577)</u>	<u>7.465.717</u>

Vereniging Nationale Monumenten organisatie

Het rendement uit beleggingen is als volgt besteed:

Saldo beleggingen per 1 januari	<u>77.232.079</u>	<u>71.334.295</u>
	<u>77.232.079</u>	<u>71.334.295</u>
Afdracht monumentenbezit boekjaar	1.379.122	1.342.865
Mutatie bestemmingsreserve indexering beleggingen	6.965.802	1.812.867
Mutatie reserve beleggingen	(19.286.829)	4.080.927
Mutatie overige reserve	(28.067)	75.399
Exploitatieresultaat organisatie	<u>199.395</u>	<u>153.659</u>
Netto resultaat uit beleggingen	<u>(10.770.577)</u>	<u>7.465.717</u>
Nog te ontvangen dividendbelasting	(121.494)	(32.456)
Ontvangen dividendbelasting voorgaande jaren	67.206	6.473
Omzetbelasting vermogensbeheerkosten	36.240	(35.460)
Saldo stortingen/ onttrekkingen belegd vermogen	<u>488.042</u>	<u>(1.505.490)</u>
	<u>469.994</u>	<u>(1.566.933)</u>
Saldo beleggingen per 31 december	<u>66.931.496</u>	<u>77.232.079</u>
	<u>66.931.496</u>	<u>77.232.079</u>
	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
24 RENTELASTEN EN SOORTGELIJKE KOSTEN		
Rente overige schulden	<u>220</u>	<u>220</u>
	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
25 AFDRACHT MONUMENTENBEZIT		
Afdracht Monumentenbezit	<u>(1.379.122)</u>	<u>(1.342.865)</u>

Naarden,
Vereniging Nationale Monumenten organisatie

3. OVERIGE GEGEVENS

OVERIGE GEGEVENS

3.1 Statutaire regeling omtrent de bestemming van de winst

Omtrent de bestemming van het resultaat is in artikel 15 van de statuten het volgende bepaald:
Het bestuur is verplicht van de vermogenstoestand van de vereniging en van alles betreffende de werkzaamheden van de vereniging, naar de eisen die voortvloeien uit deze werkzaamheden, op zodanig wijze een administratie te voeren en de daartoe behorende bescheiden en andere gegevensdragers op zodanige wijze te bewaren, dat te allen tijde de rechten en verplichtingen van de vereniging kunnen worden gekend.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Vereniging Nationale Monumentenorganisatie

datum

31 mei 2023

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Kenmerk

10.495-CV-310523

Ons oordeel

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022 van Vereniging Nationale Monumentenorganisatie te Naarden gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Vereniging Nationale Monumentenorganisatie per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de in Nederland geldende richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven".

Deze jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de staat van baten en lasten over 2022;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Nationale Monumentenorganisatie zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA)

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag;
- de andere informatie zoals vereist door richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 "Organisatie zonder winststreven".

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ-Richtlijn 640 “Organisaties zonder winststreven”.

kenmerk

10.495-CV-310523

pagina

2

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheid van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 “Organisaties zonder winststreven”. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaet zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

's-Hertogenbosch, 31 mei 2023

Abel accountants B.V.
Namens deze:

Was getekend

drs. P.A.T.J. van Rossum RA